

14 Σεπτεμβρίου 2015

Η παραδοσιακή φορεσιά των χωριών του κάμπου της Νάουσας (Επισκοπής)

[/ Πεμπτουσία](#)

Στις αρχές του 20ου αιώνα, πριν τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922 και την έλευση των Ποντίων, στα χωριά του κάμπου της Νάουσας οι ντόπιοι κάτοικοι διατηρούσαν πολύ ζωντανά τα δικά τους ήθη και έθιμα. Η παραδοσιακή φορεσιά των κατοίκων και ειδικά η γυναικεία επίσημη φορεσιά, ήταν αυτή που έχει καταγραφεί από τους ερευνητές ως «παραδοσιακή φορεσιά Επισκοπής».

Η εντυπωσιακή αυτή φορεσιά βέβαια δεν ανήκε μόνο στην Επισκοπή όπου πιθανότατα την εντόπισε για πρώτη φορά κάποιος από τους παλιούς ερευνητές και έτσι της έμεινε ο χαρακτηρισμός «φορεσιά Επισκοπής», αλλά στους κατοίκους μιας ομάδας 12 περίπου χωριών που αποτελούν τα χωριά του κάμπου της Νάουσας.

Τα χωριά του κάμπου της Νάουσας στις αρχές του 20ου αιώνα ήταν : Λευκάδια (Γκολισιάνι), Κοπανός (Άνω Κοπανός), Χαρίεσσα (Κάτω Κοπανός), Μαρίνα (Τσαρμορίνοβο), Πολλά νερά (Φέτιστα), Επισκοπή, Πολυπλάτανος (Βοδενιώτικη Βέτσιστα), Αγγελοχώρι (Βέτσιστα), Ζερβοχώρι, Μονόσπιτα, Στενήμαχος (Χωροπάνι), Γιαννακοχώρι (Γιαννάκοβο) και Άγιος Γεώργιος (Γιάντσιστα) που ανήκει στη Βέροια. Μέχρι πρόσφατα τα περισσότερα από αυτά τα χωριά ανήκαν στους Καποδιστριακούς Δήμους, Ανθεμίων και Ειρηνούπολης. Σήμερα μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη διοικητικά ανήκουν και πάλι όπως παλιά στο δήμο της Νάουσας, ενώ εκκλησιαστικά αρκετά από αυτά ανήκουν στη μητρόπολη Εδέσσης.

Στα χωριά οι γυναίκες του σπιτιού ασχολούνταν όλο το χρόνο με τις αγροτικές ή κτηνοτροφικές εργασίες της οικογένειας. Όταν δεν είχαν εργασία στα χωράφια, ασχολούνταν με τον αργαλειό, το πλέξιμο και το κέντημα. Έπρεπε από νωρίς να ετοιμάσουν την προίκα των νεαρών κοριτσιών της οικογένειας, καθώς και τα δώρα για τους συγγενείς των μελλοντικών γαμπρών. Έραβαν πουκάμισα, φουστάνελες, μαντήλια, πετσέτες, έπλεκαν κάλτσες, ποδιές και έφτιαχναν στον αργαλειό ζιλιά και βελέντζες για το μελλοντικό τους σπίτι.

Η παραδοσιακή φορεσιά κατά την Αγγελική Χατζημιχάλη διακρίνεται ανάλογα με τη χρήση της σε καθημερινή, γιορτινή και νυφική, ανάλογα με την ηλικία, δηλαδή κόρη, νύφη, νιόπαντρη, παντρεμένη χρόνια, ηλικιωμένη για τις γυναίκες και αντίστοιχα για τους άνδρες και ανάλογα με την κοινωνική τάξη.

φωτ. αρχείο Χρήστου Ζάλιου

Οι γυναικείες φορεσιές χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες

1. Οι φορεσιές με το σιγκούνι 2. Οι φορεσιές με το καβάδι 3. Οι φορεσιές με το φουστάνι.

Οι αντρικές φορεσιές χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες

1. Η φουστανέλα 2. Η βράκα.

Η παραδοσιακή γυναικεία φορεσιά των χωριών του κάμπου της Νάουσας (που έγινε γνωστή ως φορεσιά Επισκοπής) είναι μια ιδιαίτερη και πολύ εντυπωσιακή φορεσιά της Μακεδονίας του 18^{ου}-19^{ου} αιώνα. Αποτελείται από πολλά κομμάτια και εξαρτήματα και ξεχωρίζει για τα πλούσια κεντήματα και την ποιότητα των υφασμάτων της.

Τα κορίτσια έπαιρναν ως προίκα όλο τον αναγκαίο ρουχισμό για κάθε περίπτωση και ηλικία. Πλούσιες και φτωχές κόρες προικίζονταν με ρούχα και σκεπάσματα που αρκούσαν για να περάσουν όλη τους τη ζωή και περίσσευαν αφόρετα για να τα δώσουν προίκα στις κόρες τους. Πολλά από αυτά τα κατασκεύαζαν μόνες τους στον αργαλειό, τα χρυσά όμως κεντήματα στα φουστάνια, τους επενδύτες και τους κεφαλόδεσμούς τα έφτιαχναν άνδρες ραφτάδες από τη Νάουσα, τη Βέροια και την Έδεσσα.

(συνεχίζεται)

(Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Νιάουστα, αρ. τεύχους 138, Ιανουάριος-Απρίλιος 2012)